

УДК 677.074:659.154

РОЗРОБКА НАУКОВОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ КАМВОЛЬНИХ ТКАНИН

Н. І. ОСИПЕНКО

Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського

У статті представлено результати оцінювання основних видів класифікації тканин. Доведено, що існуючі класифікації вовняних тканин побудовані з порушенням правил класифікації. З урахуванням цього та на підставі існуючих потреб споживачів розроблено наукову класифікацію камвольних тканин та показано їх місце в розділі текстильних товарів

Сучасний конкурентоспроможний швейний одяг можна створити лише за умови використання матеріалів, здатних завдяки комплексу бажаних властивостей забезпечити людині гарне самопочуття, безпеку, комфортність та задовольнити естетичні потреби. До таких матеріалів належать камвольні тканини, яким високу гігієнічність, гарний зовнішній вигляд, надійність в експлуатації надають волокна вовни та отримана з них пряжа.

Камвольні тканини, представлені сьогодні на міжнародному ринку, характеризуються класичністю й вишуканістю або певною декоративністю, приємним тушем, м'якістю, пластичністю, розмаїттям за волокнистим складом, структурою, обробкою [1, 2]. Проте науковий аналіз асортименту камвольних тканин неможливо здійснювати без розгляду їх класифікації. Водночас неможливо побудувати класифікацію тканин без глибокого вивчення об'єктів систематики та аналізу отриманих при цьому результатів [3].

Постановка завдання

Асортимент наявних на сучасному ринку камвольних тканин налічує велику кількість артикулів. Для детального вивчення цього багатства виробів їх необхідно представляти у вигляді ієрархічної системи підмножин, враховуючи властивості тканин і закономірні зв'язки між ними та дотримуючись вимог, наукових принципів та правил систематики, які забезпечують одержання науково обґрунтованої класифікації товарів, у тому числі й текстильних [3–7].

Відомо, що для позначення підмножин або рівнів класифікації використовуються різні таксономічні категорії: розділ, клас, група, вид тощо, а віднесення об'єктів класифікації до тієї чи іншої категорії має відбуватися за певними ознаками.

Мета нашої роботи – розробити наукову класифікацію камвольних тканин.

Результати та їх обговорення

Нині існують різні види класифікацій тканин – галузева (стандартна), торговельна, економіко-статистична, навчальна, кожна з яких має певну мету. Стандартна класифікація тканин означена в ДСТУ 3047–95 [8]. Згідно з нею усі тканини за призначенням поділяються на дев'ять груп, а групи – на підгрупи. Так, наприклад, група тканини для одягу містить вісім підгруп: костюмні, платтяні і платтяно-костюмні, сорочкові, плащові, пальтові, для спортивного одягу, докладні, підкладкові. Перші п'ять підгруп виділені залежно від призначення для певного виду одягу. Окрему підгрупу утворюють тканини для спортивного одягу. Тоді логічним було б виділити підгрупи тканин для побутового, виробничого та форменого одягу, але слід зазначити, що до кожної з них можна зарахувати платтяні, костюмні, пальтові та інші тканини, призначені для певних видів одягу.

Останні дві підгрупи у групі „тканини для одягу” виділені за призначенням для певного шару у пакеті матеріалів для одягу (докладні та підкладкові тканини). Відповідно мала бути виділена підгрупа, яка об’єднує тканини, що використовуються як верхній шар у пакеті матеріалів для одягу. Тобто, при поділу тканин на підгрупи порушується основне правило класифікації згідно з яким на одному рівні об’єкти мають розподілятися за однією ознакою, наприклад за одним характером призначення (тканини для побутового одягу, спортивного, виробничого та форменого; за призначенням для певних видів одягу: платтяні, костюмні, пальтові тощо).

Вовняні тканини залежно від наявної у їх складі масової частки вовняних волокон у праці [8] поділяються на чисто вовняні (вміст вовняних волокон не менше як 95 %), вовняні (70 %) і напіввовняні (20 % відповідно). Разом із цим не дуже вдалою є назва підгрупи „вовняні”, бо виходить, що вовняні тканини поділяються на вовняні. Крім того, суперечливим є значення нижньої межі вмісту вовняних волокон (20 %), тому що тканини з таким умістом вовни важко ідентифікувати як вовняні, що підтверджують й автори праці [9]. Тим більше, що на міжнародному рівні склалася інша класифікація вовняних тканин за волокнистим складом. Наприклад, вовняні тканини, які згідно з вимогами міжнародної компанії Woolmark Ltd. можуть маркуватися знаком Woolmark (анг. *Wool* – вовна, *mark* – знак), повинні містити не менш як 100 % натуральної вовни, знаком Woolmark Blend (англ. *blend* – суміш) – не менш як 50 %, а знаком Wool Blend – відповідно не менше 30 та не більше 50 % натуральної вовни.

Заслуговує на увагу торговельна класифікація вовняних тканин, яка раніше розміщувалася у прейскурантах роздрібних цін, що були чинними у Радянському Союзі. В основу цієї класифікації покладені такі ознаки, як вид використаної пряжі (гребінна або камвольна, апаратна або суконна), волокнистий склад та призначення тканин. За видом використаної пряжі та за волокнистим складом тканини поділяли на камвольні, тонко- та грубосуконні, а за вмістом вовни – на чисто та напіввовняні. Усі вовняні тканини було об’єднано у шість груп, кожна з яких розподілено на підгрупи: платтяні, костюмні гладкофарбовані, костюмні пістрявоткані та фасонні, сукна, пальтові, драпи, ворсові, ковдри та спеціальні. Причому суконні тканини включали всі перелічені підгрупи, а камвольні – тільки платтяні, костюмні гладкофарбовані, костюмні пістрявоткані й фасонні, пальтові.

Торговельна класифікація мала свої переваги та недоліки. Перевагою можна вважати розподіл вовняних тканин на камвольні та суконні, тому що ці угруповання тканин суттєво відрізняються між собою за властивостями, яких вони набувають у процесі виробництва. Як відомо, камвольні тканини виготовляються з гребінної вовняної пряжі. Вони відрізняються тим, що мають чітко виражений рисунок ткацького переплетення на лицьовій поверхні, тонші та легші за суконні, достатньо міцні, формостійкі та можуть використовуватись для одягу різного призначення та сезонності. На відміну від камвольних, суконні тканини виготовляються з апаратної пряжі. Ці тканини зазвичай мають ворсовий застил, який повністю або частково приховує рисунок переплетення, вони товстіші та важчі за камвольні, мають кращі теплозахисні властивості та використовуються для різних видів зимового та демісезонного одягу.

Недоліком торговельної класифікації є те, що групування вовняних тканин у підгрупи відбувається не за однією, а за різними класифікаційними ознаками: призначення (платтяні, костюмні), характер обробки (гладкофарбовані, пістрявоткані), вид переплетення (ворсові), тип (вид) тканини (драп, сукно), вид поштучного виробу з вовняної тканини (наприклад, ковдри).

Економіко-статистична класифікація товарів, у тому числі й тканин, наведена у відповідних класифікаторах та використовується для їх систематики з метою правильного проведення економічних операцій (ведення статистики, встановлення ціни, здійснення митного оформлення товарів тощо). Але, як показав аналіз класифікацій, розміщених, наприклад, у роботах [10, 11], у них використано різні таксономічні категорії (у праці [10] – секція, підсекція, розділ, група, клас, категорія, підкатегорія, тип, а в праці [11] – розділ, група, підгрупа, позиція, підпозиція, співпозиція, категорія, підкатегорія) та різні класифікаційні ознаки на певному рівні. Так, в [11] камвольні тканини відносяться до позиції 5112 «Тканини з гребнечесаної вовни чи гребнечесаного тонкого волосу тварин», яка включає співпозицію, визначену за масовою часткою вовняних волокон, та підпозиції 11, 19, 30, 90, до кожної з яких належать різна кількість співпозицій, визначених за різними ознаками (поверхневою густиною, волокнистим складом тощо).

Отже, результати аналізу наведених класифікацій показують, що вовняні тканини на певних рівнях систематики згруповані з порушенням правил класифікації. При класифікації вовняних тканин, зокрема камвольних, не визначено таксономічний ряд рівнів систематики, не виявлено найбільш суттєві класифікаційні ознаки, за якими на певному рівні можна розпізнати тканини або відрізнити одна від одної.

Для класифікації тканин можна використовувати різні ознаки: призначення, волокнистий склад, вид пряжі, її товщину, щільність по основі й утку, маса 1 м², вид переплетення, характер обробки тканини тощо. Але серед цих ознак необхідно виявити найбільш суттєві та застосувати на певному рівні систематики. Виходячи з цього, ми розробили наукову класифікацію камвольних тканин.

Текстильні матеріали для одягу, виділені у розділі текстильних товарів в окремий підрозділ, виготовляються, як відомо, з текстильної сировини (волокон, ниток, пряжі) різними способами – ткацтвом (тканини), в'язанням (трикотаж), прошиванням або склеюванням волокнистого шару полімером (неткані полотна) тощо. Тканини, об'єднані у клас за способом виробництва, за видом волокна поділяються на підкласи вовняних, бавовняних, лляних тканин та тканин, виготовлених із шовку та хімічних волокон. Підклас вовняних тканин за видом використаної пряжі включає дві групи: камвольні та суконні.

Згідно з розробленою нами класифікацією група камвольних тканин об'єднує три підгрупи, виділені за призначенням для певного виду одягу: платтяні, костюмні, пальтові. У кожній підгрупі тканини за типом поділяються на види, а види в свою чергу на різновиди за різними ознаками: за загальним та цільовим призначенням (для побутового одягу повсякденного, урочистого, домашнього, для активного відпочинку та занять спортом; для форменого одягу; для спортивного одягу), за сезонністю (для зимового, демисезонного, літнього одягу), за волокнистим складом (чисто -, напіввовняні та змішані), видом переплетення (головні, дрібно- та великовізерунчасті, складні), характером обробки (вибілені, гладкофарбовані, пістрявоткані, меланжеві, друквані), за масою 1 м² (полегшені, легкі, середні, важкі). Крім того, камвольні тканини на рівні різновиду можна поділяти за відповідністю стилю й моді (класичні, модні), рівнем якості (із високим, середнім, низьким рівнем), ціною (висока, середня, низька) тощо.

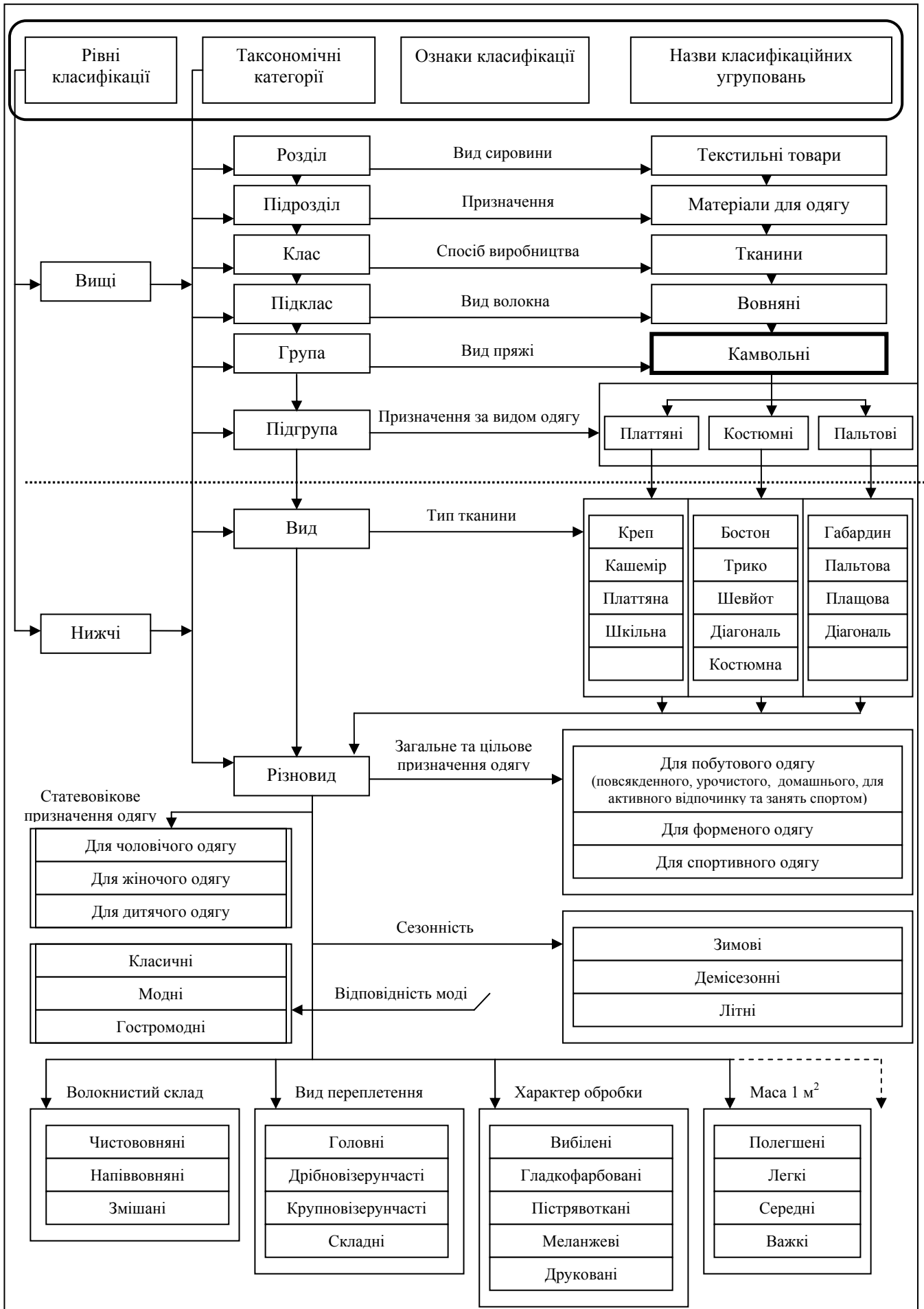

Рис. 1. Класифікація камвольних тканин

ЛІТЕРАТУРА

14. Петрова М.В. Модный образ лета. Колористика пряжи, структуры сезона «Весна-лето – 2004. Предложение Woolmark» // Текстильная пром-сть. – 2003. – №3. – с. 88–92.
15. Уникальные свойства шерсти // Текстильная пром-сть. – 2002. – №11. – с. 8–9.
17. Дмитриев И.Д. Классификация товаров народного потребления. – М.: Экономика, 1976. – 176 с.
18. Алексеев Н.С., Ганцов Ш.К., Кутянин Г.И. Введение в товароведение непродовольственных товаров. – М.: Экономика, 1982. – 184 с.
19. Архангельский Н.А. Введение в товароведение промышленных товаров. – М.: Госторгиздат, 1958. – 160 с.
20. Воронин Ю.А. Теория классифицирования и ее приложения. – Новосибирск: Наука, 1985. – 231 с.
21. Пугачевський Г.Ф., Яценко Ю.М. Класифікація – основа формування асортиментної політики текстильних товарів // Вісник ЛКА. – 2005. – №7. – с. 25–33.
22. ДСТУ 3047-95 Тканини та вироби ткани поштучні. Класифікація та номенклатура показників якості. – К.: Держстандарт України, 1995. – 25 с.
23. Кириллова Л.И. Идентификация продукции текстильной промышленности: проблемы и возможные пути решения // Текстильная пром-сть. – 2002. – №9. – с. 33.
24. ДК 016-97 Державний класифікатор України. Державний класифікатор продукції та послуг. Кн. 1. – К.: Держстандарт України, 1998. – р, 176 с.
25. Про митний тариф України: Закон України від 5 квітня 2001 р. №2371-ііі // Офіційний вісник України. – 2001. – №18. – Т.1. – С. 24 (із змінами та доповненнями).

Надійшла 16.07.2008

УДК 677.862

НАДАННЯ МАЛОЗМИНАЛЬНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ БАВОВНЯНИМ ТКАНИНАМ З ВИКОРИСТАННЯМ ВІТЧИЗНЯНОГО ПРЕПАРАТУ

В.Л. ГРИЦЕНКО, В.П. ГНІДЕЦЬ, М.В. ГНІДЕЦЬ

Херсонський національний технічний університет

Наведено результати дослідження застосування низькоформальдегідного препарату для малозминального заключного оздоблення бавовняних текстильних матеріалів. Аналіз отриманих даних показав, що застосування низькоформальдегідного препарату є ефективним для надання незминальних властивостей бавовняним тканина

Тканинам та виробам з натуральних волокон належить велика частка у текстильній промисловості. Однак, поряд з комплексом позитивних властивостей (висока гігроскопічність та гарні гігієнічні властивості) матеріали з целюлозних волокон мають істотні недоліки. Вони легко мнуться і зсідаються під впливом фізико-механічних дій та мокрих обробок. У результаті використання високопродуктивного устаткування для пневмо-механічного способу прядіння, тканини, що